

OPIS OBSZARU PLANOWANEGO DO OBJĘCIA LSR,

W TYM OPIS SPÓJNOŚCI TEGO OBSZARU

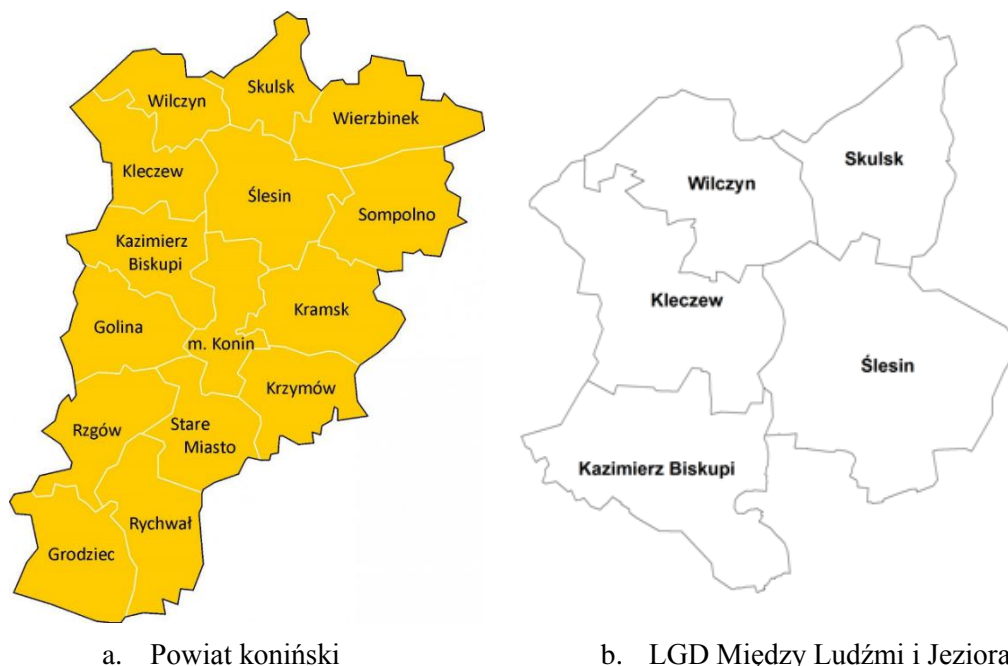
Kazimierz Biskupi, 27.07.2015 r.

Spójność obszaru działania Lokalnej Grupy Działania „Między Ludźmi i Jeziorami”

-
- 1. Spójność terytorialna*
  - 2. Spójność geograficzna*
  - 3. Spójność społeczno-gospodarcza*
  - 4. Spójność kulturowa*
-

1. Spójność terytorialna

Lokalną Grupę Działania (LGD) „Między Ludźmi i Jeziorami” tworzy pięć gmin z województwa wielkopolskiego: dwie gminy miejsko-wiejskie: **Kleczew** i **Ślesin**, oraz trzy gminy wiejskie: **Kazimierz Biskupi**, **Skulsk** i **Wilczyn**. Zlokalizowane są one w północnej części powiatu konińskiego, zajmując łącznie jedną trzecią powierzchni (34%) powiatu (rysunek 1). Obszar LGD od północy graniczy z województwem kujawsko-pomorskim, z powiatami (wymieniając od zachodu): mogileńskim, inowrocławskim i radziejowskim, od zachodu z powiatem słupeckim, natomiast południowa i wschodnia granica obszaru LGD sąsiaduje z gminami należącymi do powiatu konińskiego. Gmina Kazimierz Biskupi i Ślesin bezpośrednio sąsiadują z miastem **Konin**.

Rysunek 1. Położenie obszaru LGD „Między Ludźmi i Jeziorami”

Źródło: a. <http://powiat.konin.pl/pl/42/gminy>, b. opracowanie własne.

Obszar LGD „Między Ludźmi i Jeziorami” jest spójny w kontekście geograficznym. Każda z pięciu gmin należących do LGD sąsiaduje co najmniej z dwoma gminami również należącymi do LGD (rysunek 1). Najmniej sąsiadów, bo po dwie gminy, mają Kazimierz Biskupi i Skulsk. Najwięcej sąsiadów ma gmina Ślesin – sąsiaduje ona bezpośrednio z każdą z czterech gmin-członków LGD.

Obszar LGD zajmuje łącznie ponad pół tysiąca km² (tabela 1). Największą gminą jest Ślesin, jednocześnie jest też ona gminą najbardziej ludną. Do małych gmin obszaru LGD należą Wilczyn i Skulsk, które położone są w północnej części terytorium. Zarówno gmina Wilczyn, jak i gmina Skulsk mają małą liczbę mieszkańców w stosunku do pozostałych gmin LGD.

Tabela 1. Powierzchnia i ludność LGD „Między Ludźmi i Jeziorami”

Gmina	Powierzchnia [km ²]	Liczba mieszkańców				Gęstość zaludnienia [os./km ²]
		2010	2012	2013	2014	
Kazimierz Biskupi	107,6	11 040	11 186	11 285	11 339	105
Kleczew	110,3	9973	9978	9996	10 009	91
Skulsk	84,9	6276	6240	6202	6180	73
Ślesin	145,6	13 822	13 924	13 990	14 009	96
Wilczyn	83,2	6391	6332	6356	6295	76
Razem:	531,6	47 502	47 660	47 829	47 832	Średnia: 88,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Finansowane w ramach Działania: 19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, dla poddziałania: 19.1 Wsparcie Przygotowawcze objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

2. Spójność geograficzna

Obszar gmin należących do LGD „Między Ludźmi i Jeziorami” **jest spójny geograficznie** - należy do makroregionu Pojezierze Wielkopolskie w mezoregionie Pojezierze Gnieźnieńskie i został ukształtowany w poznańskiej fazie zlodowacenia wiślanego¹. Wschodnia część Pojezierza Gnieźnieńskiego nazywana jest **Pojezierzem Mogileńskim** i charakteryzuje się **skupieniem dużej liczby jezior rynnowych o przebiegu południkowym**. Jeziora we wschodniej części obszaru LGD są zlokalizowane na przedłużeniu Rynny Gopła (Jezioro Ślesieńskie, Mikorzyńskie, Pątnowskie, Licheńskie i uchylone w stronę zachodnią Jezioro Gosławickie). Wody tej rynny zostały w latach 50. XX w. połączone żeglownym kanałem sięgającym od Warty w okolicach Konina do Jeziora Gopło. Równoległe do Rynny Gopła położone są Jezioro Skulskie i Jezioro Skulska Wieś. Na północno-zachodnich krańcach gmin Kleczew i Wilczyn przebiega kolejna rynna, w której zlokalizowane są Jezioro Budzislawskie i Wilczyńskie. Lokalizację i nazwy jezior z terenu LGD „Między Ludźmi i Jeziorami” przedstawia rysunek nr 2.

---

¹ Akapit na podstawie: Kondracki J., (1994), *Geografia Polski, Mezoregiony fizyczno-geograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 77-95

Finansowane w ramach Działania: 19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, dla poddziałania: 19.1 Wsparcie Przygotowawcze objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Rysunek 2. Jeziora na obszarze LGD „Między Ludźmi i Jeziorami”

Źródło: opracowanie własne.

Północna część obszarów LGD „Między Ludźmi i Jeziorami” charakteryzuje się występowaniem pagórkowatych wysoczyzn, za to południowa część obfituje w wysoczyzny płaskie i faliste. Przejście tych odmiennych form ukształtowania terenu uzupełniona jest występowaniem w środkowej części obszaru sandrów i terasów piaszczystych. Takie formy **uksztaltowania terenu** są **charakterystyczne dla krajobrazu polodowcowego** na nizinach polskich, a piaszczyste podłoże środkowej części obszaru wynika bezpośrednio z domknięcia całego terenu przebiegającymi południowo rynnami polodowcowymi.

Bardzo bogaty z zbiorniki wodne krajobraz jest idealnym miejscem do **rozwoju turystyki**.

Powierzchnia terenów LGD pokryta jest gliną morenową, a powstałe na niej gleby należą do **brunatnoziemów**. Teren ten charakteryzuje się **małą lesistością**, a lasy rosną na pokrywie piaszkowej lokalnych sandrów.

W środkowej części obszaru LGD zlokalizowana jest **odkrywka węgla brunatnego**. Głębokie **odkrywki** i wysokie **haldy zmieniły ukształtowanie powierzchni** i spowodowały

obniżenie poziomu wód podziemnych, zmiany stosunków termicznych jezior, a przez to zmiany ich flory i fauny.

3. Spójność społeczno-gospodarcza

Ciekawą zależnością jest także kształtowanie się w przestrzeni **wskaźników gęstości zaludnienia** obszaru LGD (tabela 1). Gminy bezpośrednio sąsiadujące z miastem Konin, czyli Kazimierz Biskupi i Ślesin, mają najwyższe wskaźniki gęstości zaludnienia. **Gęstość zaludnienia gmin maleje w miarę oddalania się od miasta Konin w kierunku północnym.** Gminy LGD, położone najbardziej na północ, mają niską gęstość zaludnienia i co można zaobserwować w ostatnich latach, wyludniają się. W porównaniu z rokiem 2010, zarówno w Skulsku jak i w Wilczynie, do roku 2014 ubyło po 96 osób. Ubytek liczby mieszkańców tych dwóch gmin w analogicznym okresie został zrekompensowany przez przyrosty zanotowane w pozostałych gminach, położonych bliżej Konina. Globalnie, na obszarze całej LGD liczba mieszkańców wzrosła o 330, co stanowi wzrost o niecały 1% w porównaniu z rokiem 2010.

Obszar LGD „Między Ludźmi i Jeziorami” jest **północną częścią Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Konińskiej (OFAK)** i jednocześnie wykazuje tendencje do występowania w tzw. „**cieniu opadowym**” **miasta Konin**. Wniosek taki potwierdzony jest także informacjami dotyczącymi liczby przyjazdów i wyjazdów do pracy w gminach należących do LGD (tabela 2).

Tabela 2. Dojazdy do pracy na obszarze LGD „Między Ludźmi i Jeziorami” w 2006 r.²

Wyszczególnienie	Liczba osób przyjeżdżających do pracy	Liczba osób wyjeżdżających do pracy	W_{ip}
Kazimierz Biskupi	478	1338	0,357
Kleczew	4168	956	4,359
Skulsk	85	386	0,220
Ślesin	502	1423	0,352
Wilczyn	38	519	0,073

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poziom aktywności społeczno-gospodarczej gmin w ramach działania obszaru LGD „Między Ludźmi i Jeziorami” zmierzono przy zastosowaniu wskaźnika ilorazu przepływów w

² Rok 2006 to najbardziej aktualne dane związane z analizą mobilności pracowników, które zostały opublikowane przez GUS.

zakresie dojazdów do pracy (W_{ip}). W 2006 r. wartość wskaźnika w czterech z pięciu gmin (Kazimierz Biskupi, Skulsk, Ślesin, Wilczyn) ukształtowała się poniżej 1,0, co oznacza nadwyżkę wyjeżdżających nad przyjeżdżającymi do pracy do danego ośrodka. Wynika z tego, że **gminy te nie generują miejsc pracy na swoim obszarze, a podaż miejsc pracy zapewniona jest przez sąsiednie gminy i największy ośrodek w regionie - miasto Konin. Gminy te stanowią formę „bazy noclegowej” dla ludności dojeżdżającej do pracy do Konina.**

Wyróżniająca wartość na tle pozostałych gmin charakterystyczna jest dla Kleczewa. Taki wynik z roku 2006 związany był z wysokim zatrudnieniem w Kopalni Węgla Brunatnego na terenie gminy Kleczew. Należy zaznaczyć, iż wartość tego wskaźnika w obecnej chwili zmniejszyła się ze względu na redukcję miejsc pracy w Kopalni. Porównując dane Zespołu Elektrowni „Pątnów-Adamów-Konin” S.A. z 2013 i 2014 r., liczba osób zatrudnionych w segmencie wydobywania zmniejszyła się prawie o połowę i obecnie wynosi z ok. ok. 2200, czyli o ok. 2000 osób³. Wyniki z pierwszego półrocza 2015 r. wskazują na dalszą redukcję miejsc pracy (spadek o kolejne 600 miejsc pracy)⁴.

Na obszarze całej LGD zaobserwować można **wyraźną zależność od Konina**, szczególnie o charakterze gospodarczym. Obszar pięciu gmin LGD obecnie **nie jest w stanie wygenerować atrakcyjnych warunków dla rozwoju miejsc pracy i szeroko rozumianych usług, który byłby konkurencyjny dla dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Konin**. Tak duże nierównomierności rozwojowe powodują, że grupa gmin należących do LGD, jest jedynie **elementem obszaru uzupełniającego dla głównego rdzenia rozwojowego** i ma obecnie **słabą zdolność do generowania przedsiębiorczości i wykorzystania potencjału endogenicznego**.

4. Spójność kulturowa

LGD „Między Ludźmi i Jeziorami” położona jest na obszarze tzw. „**osadnictwa nad Pragopłem**”. Fakt, iż teren ten zamieszkiwany był w okresie neolitu (4500-1800 p.n.e.) potwierdzają odkrycia archeologów. Początkowo pierwsze grupy osadnicze związane były z myślistwem i pasterstwem, w późniejszym okresie pojawiły się również grupy wysoko rozwiniętej kultury łużyckiej i przeworskiej.

W średniowieczu przez omawiany teren przechodził **Bursztynowy Szlak** oraz **szlak romański**, które istotnie wpłynęły na rozwój gospodarczy i wykształcenie się struktury osadniczej. Zdecydowana większość obszaru w ramach reform administracyjnych **przypisana była do regionu wielkopolskiego**, co nie zostało odzwierciedlone w kształtowaniu się postaw

³ http://ri.zepak.com.pl/upload/aggregate/ZEPAK_Prezentacja_2014_4Q_PL.pdf

⁴ http://ri.zepak.com.pl/upload/aggregate/ZEPAK_Prezentacja_2015_1Q_wPL.pdf

mieszkańców i wykształcaniu przedsiębiorczości. Przez obszar ten przechodziła **granica zaboru prusko-rosyjskiego**. Miało to wpływ na mentalność społeczeństwa, a także dalsze kształtowanie się rozwoju gospodarczego.

Na obszarze LGD pielęgnowana jest do dzisiaj charakterystyczna „*Kmina Ochweśnicka*” – czyli gwara, która wykształciła się w połowie XIX w. w Skulsku i Ślesinie⁵. Był to tajny język wspólnoty handlarzy obrazami (obraźników), później przejęty przez handlarzy pierzem (agaciarzy) oraz wędrownych lekarzy-oszustów (medycyniarzy).

---

⁵ Na podstawie: <http://www.dwamosty.pl/ochwesnicy-wczoraj-i-dzis> (dostęp: 16.07.2015 r.)
Finansowane w ramach Działania: 19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, dla poddziałania: 19.1 Wsparcie Przygotowawcze objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020